Hukuk Bölümü 2009/249 E. , 2010/20 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZALARINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : V.E.S. Turizm Gıda ve Petrol San. ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. R.H.

Davalı : Tatvan Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği

O L A Y : 1) Tatvan Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği'nce düzenlenen 24.12.2008 gün ve 969102 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu İdari Para Cezası Tutanağı ile, D1(Yetki Belgesi) bulunmadığının tespit edildiğinden bahisle 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/A maddesi uyarınca 5000.-TL para cezası verilmiştir.

2) Tatvan Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği'nce düzenlenen 30.1.2009 gün ve 969103 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu İdari Para Cezası Tutanağı ile de, D1(Yetki Belgesi) bulunmadığının tespit edildiğinden bahisle 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/A maddesi uyarınca 5.600.-TL para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezalarına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TATVAN SULH CEZA MAHKEMESİ; 12.6.2009 gün ve D.İş:2009/77, K:2009/77 sayı ile, Tatvan Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği'nin 24.12.2008 tarih ve 969102 sayılı idari yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan vekilinin dilekçesinde, özetle; Tatvan Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'nin müvekkili hakkında düzenlemiş olduğu ceza tutanağında belirtilen ceza ile ilgili düzenlemenin, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/a maddesine göre yetki belgesi alınmadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara 5.000,00TL ceza verilir şeklinde olduğunu, müvekkilinin D2 yetki belgesi sahibi olup, 34 PUV 69 plakalı otobüs ile Yasanın öngördüğü yetki belgesindeki usule uygun olarak yolcu taşıma yetkisine sahip bulunduğunu belirterek idari para cezasının iptali ile hukuka aykırı idari yaptırım kararının kaldırılmasını talep ettiği, ulusal ve uluslararası karayolu taşımacılığına ilişkin yetki belgelerinin, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile düzenlendiği, bu Kanunun uygulanmasına yönelik 25.2.2004 tarihli, 25384 sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 73. maddesinde, bu yetki belgelerinin bulunmaması halinde uygulanabilecek idari yaptırım ve cezalar belirtildikten sonra 79. maddesinde de uygulanan idari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin belirtildiği, bu sebeplerle; Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince başvuru konusu idari yaptırım kararının özel kanundaki düzenleme dolayısıyla sulh ceza mahkemesince incelenecek kararlardan olmayıp, yetkili idare mahkemesince incelenecek bir karar olması sebebiyle kesin olarak görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezalarının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

VAN 2. İDARE MAHKEMESİ; 27.7.2009 gün ve E:2009/1591 sayı ile, davacı Van Erciş Sema Turizm Gıda ve Petrol Tic. San. Ltd. Şti. vekilince, davacıya 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca 5.000.-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 24.12.2008 tarih ve 969102 sayılı işlem ile yine aynı Kanun uyarınca 5.600.-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 30.1.2009 tarih ve 969103 sayılı işlemin iptali istemiyle Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği'ne karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2, 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun "Para cezalarına itiraz ve suçlarda tekerrür" başlıklı 30. maddesinin, 8.2.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değiştirilmeden önceki halinde, "Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Bu Kanunda belirtilen suçların işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte üç defa suç işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği suçların cezalarının toplamının on katı para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi taşımalarda ticari araç kullanım belgesi, yurt dışı taşımalarda da uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" hükmüne yer verildiği, 8 Şubat 2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 520. maddesi ile 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun yukarıda yer verilen 30. maddesinin "Bu Kanunda belirtilen idari para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idari para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirildiği, dosyanın incelenmesinden, davacıya 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin tesis edilmesi üzerine Tatvan Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan itiraz davasında, anılan Mahkemenin 12.6.2009 tarih ve K:2009177 sayılı kararı ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğuna, davanın görev yönünden reddine kesin olarak karar verildiği, adli yargı yerince verilen bu görevsizlik kararı üzerine 13.7.2009 tarihinde Mahkemelerinde işbu davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda düzenlenen kabahatin işlenmesi dolayısı ile davacı hakkında tesis edilen ve Mahkemelerinde uyuşmazlık konusu edilen idari yaptırıma karşı, özel kanun niteliğindeki 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 30. maddesi ile düzenlenen başvuru yolunun, 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesi ile yürürlükten kaldırılması nedeniyle, genel kanun niteliğindeki Kabahatler Kanunu hükümleri doğrultusunda sulh ceza mahkemesinde dava açılması gerektiği sonucuna varıldığı, bu nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilmesine kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 1.2.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık

Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlıkça, adli yargı dosyası ilgili Mahkemeden getirtilmiş olup, sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezalarının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Van 2. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Tatvan Sulh Ceza Mahkemesi'nin 12.6.2009 gün ve D.İş:2009/77, K:2009/77 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.2.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.